Монополияга қарши комплаенс тизими фаолиятининг моҳияти ва аҳамияти

Монополияга қарши комплаенс тизими – бу ташкилотлар ва корхоналарда рақобат қонунчилигига қатъий риоя этишни таъминлайдиган ички бошқарув механизми. Ушбу тизимнинг асосий вазифаси – ноқонуний рақобатга барҳам бериш ва ташкилот фаолиятини қонунчилик ҳужжатларига мувофиқ олиб боришни кафолатлашдир.

Бу тизим рақобат бозорини тартибга солиш, корхоналарни жарима ва бошқа молиявий йўқотишлардан ҳимоя қилиш, шунингдек, соғлом бизнес муҳитини шакллантиришда муҳим аҳамиятга эга.

Монополияга қарши комплаенс тизимининг асосий мақсадлари қуйидагилардан иборат:

Рақобат қонунчилигига риоя қилиш – корхоналар фаолиятида қонун бузилишининг олдини олиш;

Тадбиркорлик муҳитини яхшилаш – адолатли ва шаффоф рақобатни таъминлаш;

Бозорда истеъмолчилар манфаатларини ҳимоя қилиш – сифатсиз хизмат ёки маҳсулот таклиф қилинишининг олдини олиш.

Комплаенс тизими қуйидаги ҳолатларда зарур:

Бозорда устун мавқега эга корхоналар фаолиятини тартибга солиш;

Монополиялашувнинг олдини олиш ва истеъмолчилар манфаатларини ҳимоя қилиш;

Корхоналар фаолиятида коррупция ва бошқа ноқонуний ҳаракатларнинг бартараф этилиши.

Тизимни жорий этиш босқичлари:

фаолиятни таҳлил қилиш – ташкилотнинг рақобат қонунчилигига зид ҳаракатларини аниқлаш ва уларга баҳо бериш;

ички қоидаларни ишлаб чиқиш – монополияга қарши қоидаларни белгиловчи ички ҳужжатларни тайёрлаш;

ходимларни ўқитиш – қонунчилик ва комплаенс тизими бўйича мунтазам тренинг ва семинарларда иштирок этиш;

мониторинг ва аудит – тизим самарадорлигини баҳолаш ва уни такомиллаштириш.

Ўзбекистон Республикаси Рақобатни ривожлантириш ва истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш қўмитаси томонидан монополияга қарши комплаенс тизимини жорий этиш ва ривожлантириш бўйича бир қатор чора-тадбирлар амалга оширилмоқда. Бу жараённинг ижобий таъсири қуйидагича намоён бўлмоқда:

корхоналар ўртасида соғлом рақобат муҳитини яратиш;

давлат ва хусусий сектор ўртасидаги рақобат қонунчилигига зид амалиётларнинг камайиши;

тадбиркорлик субъектларининг халқаро бозорларга чиқиш имкониятларини ошириш.

Монополияга қарши комплаенс тизими – бу нафақат тадбиркорлар учун қонуний фаолиятни таъминлашнинг воситаси, балки иқтисодий барқарорлик ва истеъмолчилар манфаатларини ҳимоя қилишнинг кафолатидир. Ушбу тизимни кенг жорий этиш орқали мамлакатимиз иқтисодиётида рақобатбардошликни ошириш ва янги имкониятлар яратишимиз мумкин.

Монополияга қарши комплаенс тизими бўйича масъул шахс **О.Э. Умурзаков**